

Miasteczka z charakterem

ROZWÓJ LOKALNY I WALORYZACJA LOKALNYCH ZASOBÓW

NA PODSTAWIE DOŚWIADCZEŃ ORGANIZACJI PETITES CITES DE CARACTERE (PCC)

KONCEPCJA

Koncepcja PCC narodziła się w Bretanii w połowie lat 70. Promuje nietypowe gminy, zarówno wiejskie z uwagi na lokalizację, ograniczoną liczbę mieszkańców, jak i miejskie ze względu na swoją historię oraz bogate dziedzictwo. Położone w miejscach o wyjątkowych walorach przyrodniczych, miejscowości te były niegdyś ośrodkami religijnymi, politycznymi, wojskowymi lub handlowymi. Po reformach administracyjnych i rewolucjach przemysłowych we Francji ich funkcje miejskie uległy ograniczeniu. Z biegiem lat odnotowały również znaczny spadek liczby ludności,

a co za tym idzie środków finansowych niezbędnych do ochrony dziedzictwa. Przesłaniem PCC jest federowanie różnych podmiotów wokół wspólnego celu: ochrony i promocji dziedzictwa jako czynnika rozwoju lokalnego. Pod wieloma względami PCC są swego rodzaju laboratoriami zrównoważonego rozwoju miast, miasteczek, wsi, wyrazem złożonego i bogatego dialogu między zachowaniem przeszłości i patrzeniem w przyszłość. Gminy PCC dysponują

odpowiednimi narzędziami do ochrony i zarządzania oraz metodologiami projektowymi, które stawiają wykorzystanie potencjału dziedzictwa w centrum uwagi projektów związanych z lokalnym rozwojem gospodarczym i społecznym. Ponadto *Karta jakości PCC*, kamień węgielny koncepcji, zobowiązuje gminy do prowadzenia aktywnej polityki ochrony, zachowania i restauracji dziedzictwa materialnego i niematerialnego, a także waloryzacji, animacji i promocji wśród mieszkańców i odwiedzających.

KARTA JAKOŚCI PCC

W około trzydziestu punktach określa zobowiązania gmin w celu uzyskania i stosowania znaku jakości PCC.

Aby zostać PCC, gmina musi:

- podlegać ochronie w ramach francuskiego rejestru zabytków historycznych (fr. Monuments Historiques) lub być wpisana na listę niezwykłych miejsc dziedzictwa (fr. Site Patrimoine Remarquable),
- liczyć mniej niż 6 000 mieszkańców,
- posiadać dostatecznie zwartą zabudowę, wysokiej jakości, jednorodne dziedzictwo architektoniczne będące świadectwem jego historii,
- posiadać wieloletni program renowacji i rewitalizacji zabytków oraz waloryzacji dziedzictwa materialnego i niematerialnego,
- podlegać szerszej strategii rozwoju turystyki na danym obszarze.

Gmina PCC zobowiązuje się:

- prowadzić aktywną politykę na rzecz zachowania, renowacji i waloryzacji dziedzictwa będącego własnością publiczną i prywatną,
- działać na rzecz upiększenia i przekwalifikowania przestrzeni publicznych,

- aktywnie działać na rzecz odwiedzających miejscowość,
- nieustannie wspierać działania animacyjne,
- aktywnie uczestniczyć w życiu sieci,
- zapewnić, przy realizacji wszystkich zobowiązań, poszanowanie praw kulturalnych i stosowanie zasad zrównoważonego rozwoju.

„Ramie w ramie z samorządowcami i mieszkańcami, aby dbać o zachowanie dziedzictwa”.

SIECI PCC

Siłą sieci PCC są dynamiczne sieci lokalne, obecne na co dzień wśród lokalnych podmiotów zajmujących się dziedzictwem i turystyką. Stanowią tym samym stały łącznik pomiędzy gminami oraz partnerami instytucjonalnymi przy realizacji licznych działań.

PCC definiują swoją działalność w dwóch podstawowych misjach:

- wspieranie publicznych i prywatnych podmiotów PCC chcących poznać swoje dziedzictwo lub podjąć prace budowlane,
- współdziałanie z podmiotami związanymi z turystyką i kulturą w zakresie rozwoju i promocji dziedzictwa, a co za tym idzie budowanie świadomości marki PCC wśród odbiorców, aby stała się ważnym elementem oferty turystycznej na danym obszarze.

A KONKRETNIE?

- Stowarzyszenie krajowe i sieci lokalne opracowują narzędzia metodologiczne i przewodniki wspierające gminy w planowaniu prac związanych z konserwacją i rewitalizacją dziedzictwa. Uzupełnieniem tych działań są działania prowadzone w sieciach lokalnych.

- W regionie Kraj Loary (fr. Pays de la Loire) stowarzyszenie PCC we współpracy z radą regionalną (odp. urzędu marszałkowskiego) stworzyło program doradztwa architektonicznego. Architekci-konsultanci są obecni raz w miesiącu w gminie PCC, aby wesprzeć projekty publiczne i prywatne, prowadzą diagnozę elementów wymagających poprawy, organizują spotkania informacyjne dla mieszkańców.
- W Nowej Akwitanii (fr. Nouvelle-Aquitaine) organizowane są w gminach warsztaty pn. „Révélations”. Celem spotkań jest szeroko pojęta diagnoza przed rozpoczęciem projektu: jakie jest nasze dziedzictwo? co nas łączy? dokąd razem zmierzamy? jak widzimy nasze miasto za 10 lat? Warsztaty prowadzone przez „architekto-urbanisto-animatora” wzbogacają projekt zachowania dziedzictwa miasta we wszystkich jego aspektach.

- W Bretanii (fr. Bretagne) każda gmina PCC opracowuje 'program zachowania dziedzictwa'. Te 3,4-letnie programy określają obszary, w których gmina chce pracować oraz szczegółowy harmonogram planowanych działań. Programy te mogą być tworzone i wykorzystywane zarówno w przypadku dużych, publicznych inwestycji w zabytkowe budynki, jak i przy okazji prywatnych prac budowlanych na nieruchomościach związanych z handlem albo o przeznaczeniu turystycznym.

SLOW TOURISME

Działania PCC wpisują się w koncepcję w sektorze turystycznym zw. „turystyką doświadczeń”. Zgodnie z nią, podróżując, turysta poszukuje nie tylko zaspokojenia potrzeb konsumenckich, ale także wyjątkowych doznań i satysfakcjonujących doświadczeń.

PCC wpisuje się również w trend podróży w duchu *slow tourisme*. Inspirowany filozofią *slow food* ruch ten zachęca ludzi do odkrywania na nowo i rozwijania smaków, delectowania się jedzeniem, jako przeciwieństwo do spożywania niezdrowych fast food'ów. W turystyce 'slow' chodzi o poświęcenie czasu na świadome poznawanie i odkrywanie miejsc, docenienie lokalnego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, korzystając przy tym z ekologicznych środków transportu.

Słowem kluczem dla strategii rozwoju turystyki PCC jest „SPOTKANIE”. Opiera się ona również na kilku zasadach określających i systematyzujących wartości, tożsamość i pozycję PCC:

- nasze dziedzictwo opowiada historię naszego miasta,
- nasze dziedzictwo to wspólne dobro, którym dzielimy się z innymi,
- dziedzictwo jest żywą, a nie martwą materią,
- PCC to nie muzeum, ani park rozrywki,
- PCC odkrywa się poprzez spacerowanie miejskie,
- każda kolejna wizyta PCC to kolejne, nowe doświadczenie.

„Ramie w ramie z podmiotami turystycznymi, aby popularyzować i promować dziedzictwo”.

MARKA (ZNAK JAKOŚCI)

PCC jest znakiem towarowym chronionym i zarejestrowanym na wniosek stowarzyszenia PCC de Bretagne w 1998 roku we francuskim urzędzie ds. własności przemysłowej. W 2012 roku znak zgłoszono również do Europejskiego Urzędu Patentowego. Nad prawidłowym stosowaniem znaku czuwają specjalnie do tego powołane komisje certyfikacji oraz kontroli.

Prawo do używania znaku otrzymują sieci lokalne lub certyfikowana gmina na podstawie umowy licencyjnej z licencjodawcą, czyli krajowym stowarzyszeniem PCC de France. To samo stowarzyszenie bierze aktywny udział w pracach lokalnych komisji certyfikacji i kontroli powoływanych do życia na poziomie regionalnym (odp. wojewódzkim) lub departamentowym (odp. powiatowym). W skład komisji wchodzi również radni certyfikowanych samorządów lokalnych, przedstawiciele sektora kultury, podmioty działające na rzecz zachowania dziedzictwa lokalnego, rozwoju turystyki.

Posiedzenia komisji odbywają się co 3 (nadanie znaku) lub co 5 (gminy oznakowane) lat, a przedmiotem ich obrad jest opiniowanie lokalnych polityk w odniesieniu do karty jakości PCC.

Podczas krajowej konferencji lokalnych sieci (gmin) PCC, która odbyła się w bretońskim mieście Tréguier w lutym 2007 pod honorowym patronatem francuskiego ministra turystyki, uczestnicy zdecydowali o powołaniu do życia związku funkcjonujących już sieci (regionalnych, departamentowych). Połączone siły czterech sieci doprowadziły do rozpoczęcia działalności Krajowego Stowarzyszenia PCC de France.

Na podstawie karty jakości opracowanej w Bretanii w 1977 roku powstała krajowa karta jakości PCC, która stanowi punkt odniesienia dla wszystkich tworzących się na poziomie regionalnym i departamentowym sieci.

Połączenie różnych sieci terytorialnych i lokalnych w krajowe stowarzyszenie pozwala na wspólne dążenie do ochrony zwartych i cennych zespołów zabudowy miejskiej, będących świadectwem wyjątkowej historii francuskiej urbanizacji.

Dla stowarzyszenia, koncepcja PCC stanowi ważny element towarzyszący miejskim politykom ochrony dziedzictwa i promuje markę w całym kraju.

Opracowano na podstawie materiałów uczestników projektu "Modelowe Wioski Tematyczne. Program rozwoju kompetencji lokalnych liderów" finansowanego ze środków programu Erasmus+ (Mobilność kadry edukacji dorosłych).

GRUDZIEŃ 2021